

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

תשע"ז - 2017

היסטוריה דתית ופוליטית של אתיופיה
192-1-0061
ד"ר. לאונרדו כהן

המחלקה למזרח התיכון והתוכנית הבין-אוניברסיטאית ללימודי אפריקה

2 נק"ז סמסטר ב, יום ב' 16:00-18:00
שעת קבלה בסמסטר ב: ימי שלישי בין 15:00-16:00

הקורס המוצע מהווה מבוא כללי להיסטוריה דתית, חברתית ופוליטית של אתיופיה. הקורס יעסוק ביחסים בין מדינה לכנסיה ובין דת לחברה מתקופת אקסום העתיקה ועד המהפכה המרקסיסטית בסוף המאה העשרים. הקורס יעביר סקירה על ההיסטוריה של המדינה האתיופית, קבלתה של הנצרות על ידי הקיסרות במאה הרביעית והתפשטות הדת החדשה במדינה. הקורס יתמקד במאפיינים של הזרמים השונים בתוך הנצרות האתיופית והמאבקים ההיסטוריים ביניהם והשלכותיהם החברתיות. נעסוק גם בכיבוש המוסלמי של אתיופיה, וההשפעות החיצוניות על המערכת הדתית האתיופית כגון ההתערבות הפורטוגלים במדינה במאה ה-16, הניסיון של המיסיונרים הישועים להמיר את אתיופיה לדת הקתולית במאה ה-17, המיסיונים הפרוטסטנטים של המאות ה-19 וה-20 והכיבוש האיטלקי במאה ה-20. במהלך הקורס נתמודד עם שאלות מתודולוגיות הקשורות לסוג המקורות שעומדים לרשותנו לצורך כתיבת ההיסטוריה של אתיופיה כגון סיפורי חיים של קדושים, טקסטים תיאולוגיים, כרוניקות של מלכים ומקורות חיצוניים. כמו כן, הקורס יתמקד בשאלות הקשורות ליחס שבין אמונות וטקסים לבין תהליכים של שינוי חברתי, פוליטי ודת. (2 נקודות)

הסטודנטיות/ים תתבקשנה לקרוא טקסטים מפגישה לפגישה ולהשתתף השתתפות פעילה.
הסטודנטיות/ים תידרשנה לגשת לבחינה בסוף הסמסטר (90% מהציון הסופי) הנוכחות חובה. בנוגע לביבליוגרפיה, יתכנו שינויים קלים.

1-מבוא

2- הקיסרות וראשיתה של הנצרות באקסום

The Church of Ethiopia. A Panorama of History and Spiritual Life. Addis Ababa, 1970, pp. 1-41.

3- שושלת הזגווה. נזירות ומלוכה בתקופת שושלת שלמה המוקדמת.

Steven Kaplan, *The Monastic Holy Man and the Christianization of Early Solomonic Ethiopia*, (Wiesbaden 1984), pp. 15-44.

4- כבוד המלכים - והשאלה של המרכיבים המקראיים של הנצרות האתיופית

כבוד המלכים. האפוס הלאומי האתיופי, תרגום, מבוא והערות רן הכהן (תל אביב 2009), עמ. 13-57.

Ernst Hammerschmidt, "Jewish Elements in the Cult of the Ethiopian Church", *Journal of Ethiopian Studies*, 3, 2 (1965), pp. 1–12.

5-האסלאם באתיופיה עד למאה ה-16.

חגי ארליך, *אתיופיה והמזרח התיכון – תרבות מצור ואלפיים שנות*, משרד הביטחון, האוניברסיטה משודרת, עמ. 51-68.

6-בהיפוש אחרי הכומר יוחנן: המפגש בין הפורטוגלים והאתיופים בראשית המאה ה-16.

Edward Ullendorff, "The Confessio Fidei of King Claudius of Ethiopia", *Journal of Semitic Studies*, 32, 1 (1987), pp. 159–176.

7-המיסיון הישועי לאתיופיה וראשיתה של תקופת גונדר.

Leonardo Cohen, *The Missionary Strategies of the Jesuits in Ethiopia (1555-1632)*, (Wiesbaden 2009), pp. 27-49.

Donald Crummey, *Land and Society in the Christian Kingdom of Ethiopia*, Urbana and Chicago, 1999, pp. 73-93

8-המאה ה-19 באתיופיה. ראשית עידן המודרניזציה.

Bahru Zewde, *A Short History of Ethiopia and the Horn*, Addis Ababa, 1998, pp. 133-169.

Izabela Orlowska, "Yohannis IV and the Process of Reunification of the Empire in the Second Half of the Nineteenth Century", *Studies of the Department of African Languages and Cultures*, 30, 2001, pp. 5-23.

9. יהדות באתיופיה: מקורות ומאפיינים

סטיבן קפלן, "מוצאם של ביתא ישראל: חמש אזהרות מתודולוגיות", *פעמים*, 33 (1988) עמ. 33-49

10-תולדות יהודי אתיופיה עד ראשית המאה ה-20

James Quirin, "Caste and Class in Historical North-West Ethiopia: The Beta Israel (Falasha) and Kemant, 1300-1900", *Journal of African History*, 39 (1998) pp. 195-220.

11- דת ומדינה במאה ה-20.

Haile Mariam Larebo, "The Ethiopian Orthodox Church and Politics in the Twentieth Century", *Northeast African Studies*, 9, 3 (1987), pp. 1-17; 10, 1 (1988), pp. 3-23.

12-סיוור לימודים בכנסייה האתיופית בירושלים.

13-סיכום.